

Nr 439.

Av herr **Jönsson** i Revinge, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 58, med förslag till lag om polisväsendet i riket m. m.

I proposition till riksdagen nr 58 har Kungl. Maj:t framlagt förslag »till lag om polisväsendet i riket m. m.». Enligt detta förslag indelas hela landet i polisdistrikt, med fast anställda polismän, vadan även landsbygden, som hittills i allmänhet rätt sig utan särskild ordningspolis, senast 1931 måste skaffa sig sådan. Och ehuru, enligt förslaget, statsbidrag till landsbygdspolisens avlöning erhålles med $\frac{1}{3}$ faller av sig själv, att den nya ordningen innebär avsevärt ökade utgifter för de egentliga landsbygdskommunerna, vilka redan förut i många fall äro hårt skattetyngda. Om emellertid allmän ordning och säkerhet nödvändiggjort tillkomsten av dessa distriktpoliser, skulle givetvis, trots kostnaden, ingen invändning kunnat göras mot regeringsförslaget i denna del, men i sitt yttrande till statsrådsprotokollet erkänner föredragande departementschefen »att förhållandena på landsbygden mera sällan nödvändigöra ingripande av polisman». Då statsrådet det oaktat föreslår, att all landsbygd skall in i polisdistriktsindelningen är motivet, »att den nuvarande fjärdingsmannainstitutionen icke är tillfredsställande» samt »att de myndigheter, statliga såväl som kommunala, vilka måste anlita fjärdingsmännen, allmänt företräda den uppfattningen att en reform av ifrågavarande organisation är ofrånkomlig». Och som bevis för behovet av denna omorganisation anföres fjärdingsmännens beroende ställning utsatta som de äro för repressalier, »därest de ingripa mot inflytelserika sockenpampar», de tätta ombytena samt de i många fall dåliga avlöningarne.

De skarpa anmärkningarne mot fjärdingsmannainstitutionen må vara berättigade i många fall, så är det dock ostridigt, att en mängd fjärdingsmän göra ett gott arbete både som exekutionsbetjänter och — ordningsmän. Och att fjärdingsmännen, med icke allt för stort distrikt, kan fullgöra de flesta uppdragen på lediga stunder, och sålunda icke, såsom fallet blir med de poliser, vilka skola ersätta honom, behöver en lön, på vilken full existens är möjlig, är en given fördel. Bättre än att över lag tvinga även den landsbygd, vilken icke har behov av någon särskild ordningspolis, att anskaffa sådan, synes mig vara att reformera fjärdingsmannainstitutionen samt låta densamma fortleva, i de fall kommunerna detta

önska. En lämplig väg därvidlag synes mig vara, att minimilön fastställas för fjärdingsman, samt minimifolkmängd för fjärdingsmannadistrikt. Och då härigenom ett kommunalt intresse att prätta ned utgiften så lågt som möjligt försvunne, vunnas därigenom betydligt ökad utsikt att erhålla kvalificerade fjärdingsmän. Och den påstådda repressaliepolitiken från med vederbörandes tjänsten missnöjda »kommunalpampars» sida kunde ju lämpligen motverkas genom ökad befogenhet från myndigheternas sida gent emot obefogat avskedande av fjärdingsman.

Ett genomläsande av propositionen ger vid handen, att Kungl. Maj:t förväntar, att den nya polisorganisationen skall bli en viktig faktor ifråga om brotts upptäckande och beivrande, och troligt är att liksom polisen tvivelsutan blir till gagn för ordningen i folkrika samhällen, så skall en skolad polisman i det slagets distrikt kunna göra nytta även som detektiv. Men i de rena landsbygdsdistrikten skulle bristen på objekt omöjliggöra den träning av det detektiva skarpsinnet hos polismannen, som är en nödvändig förutsättning för att man skulle kunna räkna på ett gott resultat därest svårare fall skulle inträffa. Därest den av Kungl. Maj:t föreslagna kriminalpolisen ej kan anses vara tillfyllest för dessa uppgifter, synes en lämplig utväg vara den av Malmöhus läns landsting beträdda, *att organisera en särskild ordnings- och detektivpolis under ledning av en framstående fackman.* Den bättre avlöning, som kan bestå i sådan poliskår, möjliggör en vida bättre rekrytering än vad förhållandet nödvändigtvis, med hänsyn till skattetungan, måste bli i flertalet landsbygdspolisdistrikt. Och då staten redan bidrager till kostnaden för sådan polis med hälften möter ju intet hinder för de olika landstingen, att inrätta sådana poliskåror till främjande såväl av ordningen på landsbygden som utsikten till brotts upptäckande och beivrande. Och att ensamt tillvaron av en polis i ett relativt vidsträckt distrikt skulle, i nämnvärd grad åtminstone, förhindra brotts begående är föga troligt.

Jag håller sålunda före att ifråga om den rena landsbygden nyttan av den föreslagna polisorganisationen icke kommer att motsvara kostnaderna och i överensstämmelse med denna min uppfattning kommer jag till resultatet, att man icke bör tvinga de landsbygdskommuner, som icke anse sig ha behov av särskild ordningspolis, att inrätta sådan. Genom att i stället göra inrättandet av polisdistrikt på landsbygden till ett frivilligt åtagande skulle, då givetvis i alla fall, med det av regeringen föreslagna statsbidraget en mängd polisdistrikt komme att inrättas, statsmakterna kunna förvärva den praktiska erfarenhet i fråga om gagnet av dessa distriktpoliser, som bör vara förutsättningen för en så genomgripande och kostsam reform.

Med stöd av vad jag anført tillåter jag mig föreslå,

1:o) att i Kungl. Maj:ts förslag »till lag om polisväsendet i riket» vidtages den förändringen, att inrättande av

polisdistrikt på landsbygden skall bero på frivilligt beslut härom av kommunerna.

2:o) att fjärdingsmannainstitutionen omorganiseras i ungefärlig överensstämmelse med vad jag ovan skisserat i syfte att göras bättre lämpad för sina uppgifter,

3:o) och anhåller jag vördsamt att utskottet formulerar de förändringar i lagtexten som dessa mina yrkanden nödvändiggöra.

Stockholm den 16 april 1925.

Johan Jönsson.

Revinge.